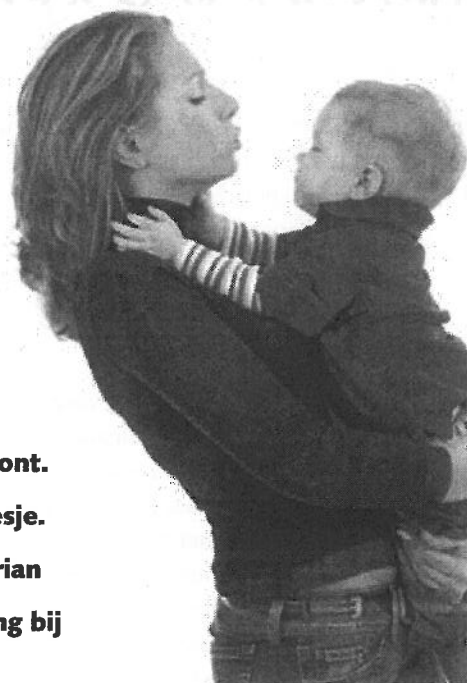

Hoofdstuk 18: Taal en Communicatie

'Kaa vies boek'

Taal is overal. Of je nou een boek voorleest, aan tafel zit of een luier verschoont.

Elke situatie kan een aanleiding zijn voor een gesprek of ongedwongen taallesje.

Het gaat om kansen zien en grijpen. Hoofdstuk 18 werd geschreven door Dorian

de Haan, wetenschappelijk onderzoeker en gespecialiseerd in taalontwikkeling bij kinderen. HELEEN VAN DER VELD

Jonge kinderen communiceren met hun hele lichaam, maar gesproken taal is een van hun belangrijkste communicatiemiddelen. Met taal leert een kind zijn emoties en gedachten te uiten en te sturen. Zo verbindt hij zich met de wereld om hem heen. Als pedagogisch medewerker heb je de taak kinderen te helpen de taal onder de knie te krijgen.

In de kern gaat dit hoofdstuk over: Luister, ik kan het zelf zeggen, Kijk ik mag er zijn, Kijk ik voel denk en ontdek en Kijk we kunnen het samen.

Belangrijke ontwikkelingen.

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Dat geldt ook voor het aanleren van taal. Zo kan het ene kind al vóór de eerste verjaardag een paar woorden zeggen, terwijl een groepsgenootje op zijn derde nog nauwelijks actief praat. Bij late praters is alertheid geboden, maar wees niet overbezorgd. Kijk goed naar wat het kind al wel kan; late praters gebruiken hun energie vaak voor andere ontwikkelingsgebieden.

Baby's

- Baby's kunnen vanaf zes weken selectief luisteren. Al snel zullen ze ook klinkerachtige geluiden maken: eu – eu – eu, a – a – a.

- Vanaf drie maanden doen baby's 'mee in het gesprek'. Ze reageren met klanken als ze worden aangesproken. Wel is geduld vereist, het gaat nog niet zo vlot.
- Vanaf zes maanden leren baby's losse klanken te maken uit hun moedertaal en beginnen ze te brabbelen.
- Vanaf zeven maanden beginnen baby's zelf 'het gesprek' en vinden ze het leuk als je terugpraat. Betekenis doen er nog niet zo toe. Bij dit speelpraten gaat het er vooral om samen geluid te maken.
- Aan het eind van hun eerste jaar ontdekken kinderen dat klanken een betekenis hebben. Langzaam maar zeker begrijpen ze dat mensen iets bedoelen als ze praten.
- Gemiddeld is een kind veertien maanden als het zijn allereerste 'woord' zegt en daar ook daadwerkelijk iets mee bedoelt. Hellemaal vlekkeloos is de uitspraak nog lang niet. Kinderen roepen aan tafel kaa en bedoelen dat ze kaas op hun brood willen.

Dreumesen

- Er is een groot verschil tussen woorden kunnen zeggen en ze begrijpen. Een kind van zestien maanden begrijpt ongeveer 250 woorden, waar hij er tien zelf van kan zeggen.

- Vanaf achttien maanden maakt een kind zinnen in telegramstijl. *Kaa vies boek* betekent zoveel als *Karel heeft een vieze broek*.
- Met twee jaar ontdekt een kind dat een woord verbogen kan worden. Het leert meervoud maken en verkleiningen. En natuurlijk vervoegingen: *Ik heb poep gedaan*.

Peuters

- De eerste woorden van een kind hebben betrekking op zijn omgeving. Als kinderen een woord niet weten, noemen ze het die, dat of het ding.
- Tweetalige kinderen zullen soms woorden vermengen. Woorden die ze maar in één taal kennen, sluipen soms zinnen in de andere taal binnen.
- Peuters kunnen steeds langere zinnen zeggen.
- Er ontstaat besef van grammatica; ze begrijpen dat werkwoorden vervoegd moeten worden. Hoe het precies zit, weten ze niet. Hierdoor gaan ze krompraten. In feite is het een teken dat ze groeien in hun taal.
- Babbelen kunnen peuters al aardig, maar echte gesprekken met elkaar voeren is moeilijk. Ze weten niet welke informatie de ander nodig heeft voor een gesprek.
- Er worden mooie woorden verzon-